21. 4. 2015

ID: 97637

Obecná prevenční povinnost a povinnost podle zvláštního právního předpisu

Způsobení těžké újmy na zdraví, byť z nedbalosti, v důsledku nesplnění povinnosti, k níž byl pachatel povinen, je natolik škodlivým následkem, že je zcela namístě užití prostředků trestní represe a aplikace norem trestního práva.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 1509/2014, ze dne 14.1.2015)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného M. S., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. 7 To 207/2014, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Blansku pod sp. zn. 1 T 402/2013, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného M. S. odmítá.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Blansku ze dne 7. 4. 2014, sp. zn. 1 T 402/2013, byl obviněný M. S. uznán vinným přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se podle popsaných skutkových zjištění dopustil tak, že
jako majitel psa rasy chodský pes, slyšícího na jméno M., neučinil dostatečně účinná opatření, směřující k zamezení útěku psa z místa, kde byl bez náhubku obvykle umístěn, tj. z kotce, umístěného na pozemku rodinného domu … v B., část V., v důsledku čehož došlo k útěku psa z tohoto místa, a ten následně dne 16. 8. 2012, v době kolem 18.30 hodin, v katastru obce B., místní části V., okres B., za obcí na lesní cestě vedoucí do míst zvaných N., napadl poškozeného D. P., tak, že v době, kdy poškozený v uvedených místech procházel společně se svojí družkou Z. Š., která vedla na vodítku svého psa rasy border kolie, slyšícího na jméno T., a on sám tlačil kočárek s jejich jedenáctidenním synem, tak proti nim vyběhl ze strany od obce k lesu pes obviněného a napadl psa přítelkyně poškozeného, jehož předtím i s vodítkem pustila, aby měl možnost z místa utéci, a když napadání v důsledku okřiknutí poškozeného zanechal, a pes družky poškozeného se schoval k jejím nohám, vstoupil poškozený mezi vrčícího psa a svoji družku, roztáhl ruce na ochranu své družky, přičemž v tomto okamžiku ho pes M. kousl do hřbetu levé ruky a způsobil mu zranění v podobě otevřené šikmé zlomeniny III. záprstní kůstky pod hlavičkou vlevo s významným posunem a drobné ranky o velikosti do 7 mm na hřbetu ruky vlevo, tedy zranění, které lze podle vypracovaného znaleckého posudku v oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství, z lékařského hlediska hodnotit jako delší dobu trvající poruchu zdraví a které si vyžádalo lékařské ošetření a dva operativní zákroky, v důsledku čehož byl poškozený citelně omezen v obvyklém způsobu života po dobu delší než 6 týdnů, konkrétně od vzniku zranění až do 23. 10. 2012, kdy mu byla z ruky s konečnou platností sejmuta sádrová dlaha.

Za tento trestný čin byl obviněný podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit na náhradě škody poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, Regionální pobočka Brno, pobočka pro Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina, se sídlem Benešova čp. 10, Brno, částku 40.434,- Kč, poškozenému D.P. částku 97.125,- Kč, a podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl

tento poškozený se zbytkem nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací usnesením ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. 7 To 207/2014, podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání obviněného podané proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně.

Proti tomuto usnesení podal obviněný prostřednictvím obhájce z důvodů podle § 265b odst. 1. písm. g), l) tr. ř. dovolání, které zaměřil proti výroku o vině, jemuž vytýkal, že soudy neúplně zjistily skutkový stav věci, z něhož vyvodily nesprávné závěry, a že zjištěný skutek nesprávně posoudily jak z hlediska objektivní, tak i subjektivní stránky, a vadně dovodily i existenci příčinné souvislosti mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem. Obviněný brojil i proti výroku o náhradě škody, který napadl pro špatné vyčíslení škody a nepoužití nové právní úpravy.

Zjištěnému skutkovému stavu obviněný vytýkal, že mu soud klade za vinu, že došlo k útěku psa M., i přesto, že provedeným dokazováním bylo zjištěno, že pes se z kotce nemohl dostat sám, bez cizí pomoci, a že obviněný psa nepustil. Soudy však v tomto směru neučinily ani žádné relevantní zjištění, které by svědčilo pro opomenutí obviněného, nýbrž konstatovaly, že obviněný měl učinit důraznější opatření k zabránění tomu, aby psa z kotce mohl vypustit někdo jiný než on, případně stanovit jednoznačná pravidla směřující k zamezení takové situaci. Obviněný se neztotožnil ani se závěrem o nebezpečnosti psa M., neboť vycházel pouze z tvrzení svědkyně Z. Š., že ji pes M. v minulosti napadl, aniž by tato skutečnost byla prokázána jinými důkazy. Jde jen o nepodloženou dedukci soudu, stejně jako v případě závěru, že to byl právě pes M., kdo poškozeného pokousal. Přestože odvolací soud doplnil dokazování o výslechy svědkyň I. S. a A. Š., obviněný se s takto doplněným dokazováním nespokojil a považuje ho stále za nedostatečné pro trvající rozpory ve výpovědích svědků, s nimiž se soudy řádně nevypořádaly. Obviněný zpochybňoval zejména výpověď svědkyně Z. Š., u níž zdůrazňoval její osobní vztah k poškozenému, který je otcem jejího dítěte, a tudíž na odsouzení obviněného je ekonomicky zainteresována, a navíc poukázal na nesrovnalosti v jejích postupně uváděných výpovědích, které soudy dostatečně nevyhodnotily. Obviněný jednotlivé pasáže výpovědí uváděných svědků v dovolání konstatoval a vzájemně je vyhodnocoval s poukazem na nejasnosti a nepřesnosti, které v nich shledával. Soudům vytkl, že se těmito jednotlivostmi pečlivě nezabývaly a spokojily se s tím, co uváděli svědci u hlavního líčení se závěrem, že jsou jejich výpovědi věrohodné a logické.

Obviněný považoval za nesprávné i samotné skutkové zjištění o tom, že poškozený byl pokousán psem M. a že vzniklé zranění nezapříčinil nevhodným počínáním i sám poškozený. Podle obviněného mohl poškozeného pokousat pes T. patřící svědkyni Z. Š., protože bylo prokázáno, že se oba psi rvali a poškozený ve snaze je od sebe oddělit, strčil mezi ně své ruce. Soudům vytkl, že tuto jeho verzi obhajoby řádně neobjasnily a přiklonily se k tvrzení uváděnému poškozeným, aniž by řádně posuzovaly charakterové vlastnosti psa M. a psa T., který rovněž podle informace obviněného v obci napadl několik osob. Za tímto účelem obviněný navrhoval provedení důkazu výslechem svědka P. M. a znaleckým posudkem z oboru kynologie zaměřeným právě na to, jakou averzi proti sobě psi měli. Soudy však těmto jeho návrhům na doplnění dokazování nevyhověly, čímž založily tzv. opomenuté důkazy, což jsou vady, které v souhrnu představují natolik zásadní vadu řízení, pro niž napadené rozhodnutí nemohlo obstát.

Ve vztahu k nesprávnosti použité právní kvalifikace obviněný namítal především to, že odvolací soud vadně závěr o porušení povinnosti ve smyslu § 147 odst. 1 tr. zákoníku dovozoval z ustanovení § 415 zákoníku účinného do 31. 12. 2013 (zák. č. 40/1964 Sb. dále „obč. zák.“) stanovícího prevenční povinnost, podle níž si má každý počínat tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku či přírodě a životním prostředí, aniž by na zjištěné porušení povinnosti usuzovaly podle § 13 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. č. 246/1992 Sb.“), podle něhož je každý povinen učinit opatření proti úniku zvířat ze zájmového chovu.

Ustanovení § 415 obč. zák. obviněný považuje za generální prevenční normu, k níž je ustanovení § 13 zák. č. 246/1992 Sb. speciální, což vylučuje použití § 415 obč. zák. Obviněný v této souvislosti poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 25 Cdo 1427/2001, podle něhož aplikace § 415 obč. zák. přichází v úvahu, neexistuje-li konkrétní právní úprava vztahující se na jednání, jehož protiprávnost se posuzuje. Jednání v rozporu s tímto ustanovením je rovněž porušením právní povinnosti ve smyslu § 420 odst. 1 obč. zák. Podle znění povinnosti plynoucí z § 13 zák. č. 246/1992 Sb. obviněný dovodil, že se týká takových situací, kdy zvíře ze zájmového chovu unikne samo a bez pomoci třetí osoby či náhodou, nevyplývá však z něho, že by majitel měl zabezpečit psa tak, aby se ke zvířeti nemohla dostat jakákoliv třetí osoba a pustit jej. Vlastník musí zajistit okolí zvířete, aby ono samo nemohlo takové opatření překonat a dostat se tak mimo jeho dispozici. V projednávané věci však bylo skutkově prokázáno, že pes M. byl zajištěn dostatečně a že sám o své vůli nemohl z kotce uniknout. Podle tohoto výkladu obviněný nemohl povinnost vymezenou v § 13 zák. č. 246/1992 Sb. porušit. S ohledem na to, že ustanovení § 415 obč. zák. na jeho čin, jak obviněný dovodil, aplikovat nelze, bylo nepřípustné v činu kladeném mu za vinu spatřovat porušení povinnosti, jež by zakládala jeho trestní odpovědnost podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku. Navíc když mezi tím, že pes M. unikl v důsledku jednání jiné třetí osoby z dostatečně proti útěku vybudovaného kotce, neexistuje v dané důkazní situaci přímé kauzální spojení mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem v podobě zranění poškozeného. Nelze zde uplatnit závěr, že vlastník psa odpovídá za pokousání psem za všech okolností. Soudy tak obviněnému kladou za vinu povinnost, kterou nikdy neměl, čímž došlo k porušení principů vymezených v článku 39 Listiny základních práv a svobod, neboť samotná skutečnost, že u poškozeného nastala újma na zdraví, nemůže bez dalšího založit naplnění skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, jak uvedl Ústavní soud v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 2278/2007. Od tohoto rozhodnutí Ústavního soudu obviněný dovodil i nesprávné závěry soudů vztahující se k subjektivní stránce činu, který mu je kladen za vinu, protože soudy dostatečně nezvážily všechny okolnosti, za nichž k činu došlo. Spokojily se jen s tím, že obviněný věděl, že psa může vypustit některý ze členů rodiny a že může dojít k jeho následnému útěku mimo oplocenou část zahrady, kde může napadnout člověka, a že obviněný bez přiměřených důvodů spoléhal, že k takovému následku nedojde. Soudy však již neuvedly, z jakého důvodu měl obviněný uvedené okolnosti předpokládat.

Výroku o náhradě škody obviněný vytkl jeho nesprávnost, již odvíjel od své úvahy, že škodu poškozenému ze všech výše uvedených důvodů nezpůsobil a že vyčíslení škody, jak je učinily soudy, je nesprávné, protože vyčíslení škody za účinnosti nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. není možné u odškodnění bolesti a odškodnění ztížení společenského uplatnění, a že nebylo zohledněno, že poškozený již určitou částku obdržel v rámci pojistného plnění od pojišťovny. Obviněný se neztotožnil ani s částkou 67.328,- Kč jako výší úhrady za ztrátu na výdělku, neboť i v průběhu pracovní neschopnosti poškozený mohl vykonávat pracovní činnost makléře, což je činnost, kterou vykonával v rámci povolených vycházek v průběhu pracovní neschopnosti, a popsaná zranění mu nebránila ani v účasti na různých společenských akcích.

Na základě všech namítaných skutečností obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. 7 To 207/2014, a jemu předcházející řízení a v plném rozsahu jej zprostil návrhu na potrestání.

K tomuto dovolání se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství, který část námitek proti způsobu hodnocení provedených důkazů, případně, proti tomu, jakým způsobem byly provedeny, označil za námitky skutkové povahy, jež nenaplňují deklarovaný dovolací důvod. Výhradě o opomenutém důkazu nepřisvědčil a poukázal na to, že odvolací soud na ni reagoval na straně 9 svého usnesení, kde adekvátním způsobem vysvětlil, proč nepovažoval za nutné prověřovat povahu psa M., čímž napravil vadu rozsudku soudu prvního stupně. Alternativu, že poškozeného kousl pes T., považoval soud za vyloučenou s ohledem na závěry

znaleckého posudku z oboru kynologie. Státní zástupce se neztotožnil s tím, že k zabránění útěku svého psa nebyl obviněný zavázán obecnou prevenční povinností podle § 415 obč. zák., ale speciálním ustanovením § 13 zákona č. 246/1992 Sb., protože z názvu zákona je zřejmé, že slouží k potírání týrání zvířat, a zákonodárce zde mínil ochranu zvířat před vadným zacházením ze strany lidí, a nikoliv ochranu lidí před útoky zvířat. Vzhledem k tomu nemohlo být uvedené ustanovení ani speciální právní normou k § 415 obč. zák., které je při absenci jiné právní úpravy třeba vztáhnout zejména na škody na lidském zdraví vzešlé z útoků zvířat, neboť podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu platí v obdobných případech, že u pokousání psem je dáno zavinění u jeho majitele, které spočívá v porušení obecné prevenční povinnosti podle § 415 obč. zák. Odpovědnost majitele psa jako pachatele trestného činu zůstává příčinou následku i v případech, kdy psa vypustí z kotce rodinný příslušník nebo jiná osoba, a není třeba zjišťovat, jakou povahu má konkrétní útočící pes (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1222/2009, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2004, sp. zn. 25 Cdo 972/2003 nebo usnesení ze dne 24. 7. 2002, sp. zn. 5 Tdo 378/2002, ze dne 14. 3. 2007, sp. zn. 8 Tdo 257/2007, a ze dne 20. 11. 2013, sp. zn. 3 Tdo 1034/2013, či rozhodnutí č. 72/1971, č. 37/1975 a č. 39/1980 Sb. rozh. tr.). Státní zástupce s poukazem na citovaná rozhodnutí pokládal za neopodstatněné také tvrzení obviněného o nutnosti aplikace principu ultima ratio. Zvýšenou společenskou škodlivost činu spatřoval v tom, že pes zaútočil na skupinu osob sestávající z matky a otce se zcela malým dítětem v kočárku, přičemž i s ohledem na vzniklý následek jde o jednání, které nelze bagatelizovat. Ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku jde o trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným, a nemůže přicházet v úvahu použití zásady ultima ratio, jak naznačil obviněný.

Za relevantně uplatněný státní zástupce považoval jen nesouhlas obviněného se způsobem vyčíslení škody, ve vztahu k němuž poukázal na nekonkrétnost této vytýkané skutečnosti, neboť obviněný jen stručně vyjádřil, že „již není za účinnosti zákona č. 89/2012 Sb. možné“, aniž by uvedl, jakému konkrétnímu ustanovení kterého právního předpisu a proč vyčíslení škody odporuje. Neuvedl ani to, z jakého důvodu by mělo být postupováno podle nového občanského zákoníku, který nabyl účinnosti teprve dne 1. 1. 2014, avšak ke skutku doo již 16. 8. 2012, tedy za účinnosti předchozího občanského zákoníku.

Jelikož napadené rozhodnutí státní zástupce shledal správným, navrhl dovolání obviněného jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout.
Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), a dále zkoumal, zda dovolání bylo uplatněno v souladu se zvolenými dovolacími důvody, neboť napadená rozhodnutí lze podrobit věcnému přezkoumání jen z důvodů vymezených v § 265b tr. ř.

Obviněný dovolání podal z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř., přičemž podle § 265b odst. l) tr. ř. lze dovolání podat a napadená rozhodnutí přezkoumat tehdy, bylo-li rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 v písmenech a) až k) tr. ř. S ohledem na obsah podaného dovolání a vzhledem k tomu, že odvolací soud napadený rozsudek ve smyslu § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal, je zřejmé, že obviněný použil uvedený dovolací důvod v jeho druhé alternativě, neboť současně v dovolání uvedl i důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se dovolání podává, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Jeho prostřednictvím je možné dovoláním vytýkat ve vztahu ke zjištěnému skutku výlučně vady právní, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde

nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“, čímž se rozumí zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

Na podkladě tohoto dovolacího důvodu zásadně nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci procesních, a nikoliv hmotně právních ustanovení, neboť Nejvyšší soud správnost právních otázek přezkoumává na základě skutkového zjištění soudu prvního, příp. druhého stupně, neboť teprve v návaznosti na tento skutkový stav zvažuje hmotně právní posouzení. Skutkové zjištění soudu prvního stupně nemůže změnit na základě případného doplňování dokazování ani v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. ve věcech sp. zn. I. ÚS 412/02 ze dne 9. 4. 2003, III. ÚS 732/02 ze dne 24. 4. 2003, II. ÚS 760/02 ze dne 9. 12. 2003, IV. ÚS 449/03 ze dne 15. 4. 2004). Výjimku z tohoto pravidla představuje pouze zjištění extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, což je tehdy, kdyby byly zjištěny a prokázány takové vady a nedostatky, které by svědčily o zásadním zjevném nerespektování zásad a pravidel, podle nichž mají být uvedené postupy realizovány (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. III. ÚS 578/04, a ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 553/2005).

Podle obsahu podaného dovolání (v převážné části téměř doslovného opakování odvolání obviněného proti rozsudku soudu prvního stupně) je zřejmé, že obviněný zákonem vymezený rámec dovolání naplnil, neboť vznesl výhrady proti nedostatku subjektivní stránky, nesprávnému vyhodnocení právní povinnosti, k níž byl zavázán, a rovněž namítal, že nebyla zachována příčinná souvislost mezi jednáním a následkem, a brojil proti použití jiného zákona upravujícího výrok o náhradě škody. Tyto výhrady směřují proti právnímu posouzení věci, a byly tudíž uplatněny v rámci označeného dovolacího důvodu. Nejvyšší soud proto mohl zkoumat jejich opodstatněnost.

Obviněný naproti tomu nerespektoval vymezení dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. v části, v níž jednak poukazoval na rozpory ve výpovědích a zpochybňoval věrohodnost některých svědků a poškozeného s tím, že nebylo prokázáno, že poškozeného pokousal pes M., a nevedlo se dokazování k tomu, že to mohl být i pes T., a jednak namítal neprovedení potřebných důkazů a poukazoval na existenci opomenutých důkazů. Těmito námitkami obviněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nenaplnil, protože jimi brojil proti procesním otázkám dotýkajících se zjišťování skutkového stavu věci na základě podmínek stanovených § 2 odst. 5, 6 tr. ř. K jejich přezkoumání v rámci dovolacího řízení by mohlo dojít jen, kdy byly zjištěny okolnosti nasvědčující existenci extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzení věci, což by bylo při zjištění zjevné absence srozumitelného odůvodnění rozsudku, kardinálních logických rozporů ve skutkových zjištěních a z nich vyvozených právních závěrech, opomenutí a nehodnocení stěžejních důkazů apod. (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 1800/2010). Do této skupiny argumentů, které nemají právní povahu, byť jsou za ně obviněným vydávány, se řadí též námitky, jimiž obviněný poukazoval na existenci tzv. opomenutých důkazů, což je kategorie důkazů, které nebyly provedeny nebo hodnoceny způsobem stanoveným zákonem, tzn. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud nezabýval při postupu podle § 5 odst. 6 tr. ř., protože takové důkazy téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí (§ 125 tr. ř.), ale současně též porušení pravidel spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1, 37 odst. 3, čl. 38 odst. 2 Listiny základních práva svobod). Za opomenuté důkazy lze považovat i procesní situace, v nichž bylo účastníky řízení navrženo provedení konkrétního důkazu, přičemž návrh na toto provedení byl soudem bez věcně adekvátního odůvodnění zamítnut, eventuálně zcela opomenut, což znamená, že ve vlastních rozhodovacích důvodech o něm ve vztahu k jeho zamítnutí

nebyla zmínka buď žádná, či toliko okrajová a obecná, neodpovídající povaze a závažnosti věci [srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 11. 2006, sp. zn. II. ÚS 262/2004, ze dne 8. 12. 2009, sp. zn. I. ÚS 118/2009, či ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. III. ÚS 3320/2009, a další]. Nejedná se však o opomenuté důkazy, jestliže jsou dodrženy všechny zákonem vymezené podmínky procesního postupu a soudy tento postup dostatečně odůvodní a vysvětlí v přezkoumávaných rozhodnutích.

Nejvyšší soud k námitce o neúplnosti provedeného dokazování neshledal, že by soudy neopodstatněně a svévolně neprovedly některé důkazy, anebo že by nevysvětlily, proč návrhům na doplnění dokazování nevyhověly. Jestliže se obviněný domáhal doplnit dokazování o znalecký posudek zejména ve vztahu k možnosti, že by zranění poškozenému způsobil jiný pes, konkrétně pes jménem T., je třeba poukázat na odvolací řízení, v němž odvolací soud provedl důkaz znaleckým posudkem z oboru zemědělství, odvětví veterinářství, specializace kynologie, a rovněž vyslechl svědkyně I. S. a A. Š., na což obviněný v obsahu podaného dovolání patřičně nereagoval a uváděné námitky uplatnil bez ohledu na průběh odvolacího řízení, v němž se odvolací soud kromě toho, že dokazování v uvedeném rozsahu doplnil, zabýval i námitkami obviněného o nedostatku odůvodnění k nevyhovění návrhu na doplnění dokazování výslechem svědka P. M. Odvolací soud na stranách 4 a 5 napadeného usnesení vysvětlil, že shledal, že soud prvního stupně se v odůvodnění rozsudku se zmíněným návrhem na doplnění dokazování sice nevypořádal, ale poté, co si přehrál zvukový záznam o průběhu hlavního líčení, zjistil, že soud prvního stupně k zamítnutí požadavku obviněného v rámci hlavního líčení na odmítnutý návrh reagoval tak, že je nadbytečný, protože předmětná otázka byla objasněna jinými provedenými důkazy. Uvedeným postupem odvolacího soudu byly zmíněné nesrovnalosti v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně odstraněny, když navíc bylo dokazování doplněno i o další důkazy.

Nedůvodnými jsou též výhrady obviněného soustředěné proti nevěrohodnosti některých jím zmiňovaných svědků, nebo ty, jimiž poukazoval na rozpory v jejich výpovědích, jež interpretoval bez vzájemných souvislostí, a zdůrazňoval jen ty skutečnosti, které sám považoval za podstatné, a odhlížel od ostatních skutečností. Posoudí-li se však obsah rozsudku soudu prvního stupně a na něj navazující usnesení odvolacího soudu, je zřejmé, že se tyto soudy nezpronevěřily zásadám uvedeným v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., protože k provádění a hodnocení důkazů přistupovaly pečlivě a pro své závěry skutkové i právní si opatřily dostatek relevantních důkazů, které jak samostatně, tak ve vzájemném kontextu hodnotily, a dospěly k závěru, že tyto tvoří ucelený a logický řetězec, na jehož základě lze spolehlivě rozhodnout o vině obviněného (viz strany 2 až 6 rozsudku soudu prvního stupně a strany 5 až 10 usnesení soudu odvolacího). Z uvedeného plyne, že je vyloučena existence extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právními závěry, a tudíž v této části podané dovolání je neslučitelné s jakýmkoliv dovolacím důvodem.

Nejvyšší soud proto na základě těchto námitek dotýkajících se skutkových okolností napadené rozhodnutí meritorně nepřezkoumával. Jen pro úplnost však považuje za vhodné k tvrzení obviněného, že poškozeného mohl pokousat pes T., připomenout, že touto okolností se zabýval zejména odvolací soud, který ze znaleckého posudku z oboru zemědělství, odvětví veterinářství, specializace kynologie, zjistil, že podle charakteru utrpěného zranění toto nemohl způsobit menší a subtilnější pes T., čímž lze považovat uvedenou námitku obviněného za dostatečně vyvrácenou, když s tímto závěrem korespondují i další ve věci provedené důkazy (viz stran 8 odůvodnění napadeného usnesení).

K okolnostem, za nichž k činu došlo, v projednávané věci soudy nižších stupňů vzaly za prokázané, že pes M., který inkriminovaného dne volně pobíhal po lesní cestě, aniž byl opatřen náhubkem, nemohl z kotce, v němž býval umístěn, svévolně uniknout. Z kotce, který nebyl uzamčen, a nebyla uzamčena ani branka od zahrady, v níž se kotec nachází, musel být puštěn osobou v této nemovitosti pobývající. V této souvislosti lze poukázat na výpověď obviněného učiněnou při hlavním líčení dne 7. 4. 2014 (č. l. 299), v níž uvedl, že pes bývá v kotci, ale když je někdo v zahradě, tak ho pustí. Dále obviněný

připustil, že psa mohla z kotce pustit některá z osob jemu blízkých, k níž se odmítl vyjadřovat, a že se ze zahrady dostal tak, že brána byla otevřená. On o tom neví, protože byl v domě. Obviněný též uvedl, že dne 16. 8. 2012 přijel z práce kolem 16.00 hodiny a byl doma. Po 18-té hodině přišla jeho přítelkyně, která mu řekla, že volala jeho sestra, že pes se pohyboval někde u rybníka. Z fotodokumentace založené na č. l. 21 (obrázek č. 3) je patrné, že kotec psa M. byl proti otevření zajištěn jen na kolík shora zapadající do očka. Z výpovědi svědkyně I. S., sestry obviněného, učiněné v řízení před odvolacím soudem (č. l. 338) se podává, že nový kotec byl pro psa M. postaven proto, aby z něj neutíkal, ale že ho z kotce mohl pustit kdokoliv z rodiny. S obviněným neměla domluvené, kdy a za jakých podmínek může psa M. pouštět z kotce, a že z kotce ho pouštěl kdokoliv z rodiny, kdo si ho chtěl vzít a také si ho vzal ven. Všichni z rodiny ho pouštěli na zahradu a všichni s ním chodili ven.

Soudy nižších stupňů se zřetelem na skutkové závěry, k nimž na základě provedeného dokazování dospěly, shledaly, že obviněný jednal ve vědomé nedbalosti, jež spočívala v tom, že jako majitel psa M. neučinil jednak natolik důsledná a důkladná opatření, aby psovi zabránil se z prostoru, v němž byl chován, samovolně či přičiněním jiné osoby dostat a bez vlivu jeho majitele se mimo tento prostor volně pohybovat, a jednak jako jediný majitel psa, a tudíž osoba za jeho chování plně odpovědná, dostatečně striktně nestanovil podmínky, za nichž bude tento pes z kotce vypouštěn dalšími, v domě s obviněným společně žijícími osobami. Odvolací soud (viz strana 10 napadeného usnesení) se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně, který dovodil, „že obviněný věděl, že se psem M. byly v minulosti problémy a že z kotce utíkal a že ho z kotce mohl kdokoliv z rodinných příslušníků pustit, a že tedy zajištění pobytu psa v kotci bylo nedostatečné, a ani přesto obviněný neučinil nic, aby ke škodě na zdraví či majetku nedošlo. Navíc si obviněný musel být vědom, že vzhledem k velikosti psa a jeho fyzickým dispozicím je schopen při napadení člověka způsobit na jeho zdraví těžkou újmu“ (srov. též strany 5 a 6 rozsudku soudu prvního stupně). Odvolací soud považoval za nedůvodné i další námitky obviněného v odvolání zaměřené proti nesprávnosti použité právní kvalifikace, a poukázal na zákonné vymezení ustanovení § 415 obč. zák., podle něhož je každý povinen předcházet škodám na zdraví.

Nejvyšší soud k těmto zcela správným závěrům učiněným soudy obou stupňů považuje za potřebné k jednotlivým námitkám obviněného zaměřeným proti použité právní kvalifikaci uvést, že přečinu těžkého ublížení na zdraví podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví.

Jde o nedbalostní trestný čin, a proto se z hlediska subjektivní stránky vyžaduje nedbalost. Z nedbalosti je trestný čin podle § 16 odst. 1 tr. zákoníku spáchán, jestliže pachatel a) věděl, že m způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo b) nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Zavinění z nedbalosti není vyloučeno spoluzaviněním jiných osob.

Podle zásady vyslovené přímo v § 16 tr. zákoníku je okolnost, zda byl nebo nebyl zachován určitý předpis vydaný k vyloučení následku uvedeného ve zvláštní části trestního zákona, sama o sobě pro posouzení otázky odpovědnosti pachatele za následek nerozhodná. Podstatným je, zda pachatel věděl nebo vědět mohl a měl, že porušením některého předpisu bude jednat za takových okolností, že tím může způsobit následek uvedený ve zvláštní části trestního zákoníku. O zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2001, sp. zn. 3 Tz 182/2001, publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2002, sv. 11 pod č. T 279).

Porušení předpisů, které mají zabránit následku, nestačí pro nedbalost tam, kde pachatel mohl vzhledem k novým poznatkům nebo i vzhledem ke svým odborným znalostem předpokládat, že postupem jím zvoleným následek způsoben nebude. Poranění způsobené pokousáním psem, které je možno kvalifikovat jako těžkou újmu na zdraví, zakládá u majitele psa trestní odpovědnost za trestný čin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 tr. zákoníku, jestliže majitel, který psa náležitě neopatřil, znal nebo mohl a měl znát jeho nebezpečnost (srov. rozhodnutí č. 34/1954 Sb. rozh. tr.). Majitel psa je povinen počínat si tak, aby chováním jeho psa nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a na životním prostředí. Pokud navíc majitel psa ví o tom, že s chováním jeho psa byly již v minulosti problémy, a neučiní nic pro to, aby ke škodě na zdraví jiné osoby nedošlo, bude možno jednání takového majitele psa posoudit jako trestný čin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 tr. zákoníku, dojde-li po útoku psa ke zranění některé osoby (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2002, sp. zn. 7 Tdo 382/2002, publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2002, sv. 18 pod č. T 435).

Jednání pachatele má povahu příčiny i tehdy, když kromě něj k následku vedlo jednání další osoby, poněvadž příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a následkem se nepřerušuje, jestliže k jednání pachatele přistoupí další skutečnost, jež spolupůsobí při vzniku následku, avšak jednání pachatele zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo. Příčinná souvislost je totiž dána i tehdy, když vedle příčiny, která bezprostředně způsobila následek (např. těžkou újmu na zdraví jinému u trestného činu podle § 147 tr. zákoníku), působila i další příčina. Jednání pachatele, i když je jen jedním článkem řetězu příčin, které způsobily následek, je příčinou následku i tehdy, pokud by následek nenastal bez dalšího jednání třetí osoby (srov. rozhodnutí č. 72/1971 a č. 37/1975 Sb. rozh. tr.).

Podle § 415 obč. zák. (za jehož účinnosti byl čin obviněného spáchán) je každý povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.

Ve smyslu citovaného ustanovení je každý povinen zachovávat vždy takový stupeň pozornosti, který lze po něm vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci rozumně požadovat a který – objektivně posuzováno – je způsobilý zabránit nebo alespoň co nejvíce omezit riziko vzniku škod na životě, zdraví nebo majetku. Ten, kdo si v souladu s takto obecně stanovenou povinností nepočíná, chová se protiprávně a při splnění dalších předpokladů vzniku odpovědnosti za škodu odpovídá za vzniklou škodu podle § 420 obč. zák. Odpovědnost chovatele za škodu způsobenou domácím zvířetem se posuzuje podle § 415 a § 420 obč. zák., a to z hlediska potřebného dozoru nad chovaným zvířetem, neboť jeho majitel je povinen učinit potřebná opatření k tomu, aby zvíře nemohlo způsobit škodu; forma opatření přitom záleží na okolnostech konkrétního případu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2004, sp. zn. 25 Cdo 972/2003). I zde platí všeobecně předpokládané (presumované) zavinění s možností vyvinění se ve smyslu § 420 odst. 3 obč. zák., když žalovaný prokáže, že škodu nezavinil, že si ji způsobil sám poškozený nebo třetí osoba, anebo že vznikla náhodou, k níž sám nevytvořil podmínky. Vlastník či chovatel psa by měl předpokládat, že se pes může projevovat nebezpečným a neočekávaným způsobem, a měl by být v každé situaci připraven i nepřiměřenou reakci zvířete zvládnout, neboť jeho povinností je zajistit psa takovým způsobem, aby byla zabezpečena ochrana okolí, zejména ostatních osob. Rozhodne-li se totiž někdo k chovu zvířete, je nezbytné, aby se seznámil se vším, co s chovem souvisí, a v rámci plnění zákonem stanovené prevenční povinnosti musí být v každém okamžiku připraven předcházet možné škodě zvířetem způsobené. Obsah prevenční povinnosti přitom úzce souvisí s konkrétními okolnostmi, zejména s místem, kde se chovatel se zvířetem nachází, neboť pobytem na místě, kde přímo nehrozí vznik škody na zdraví či majetku třetích osob, nebo na místě, kde okolnosti (např. zvýšený pohyb osob) riziko vzniku škody podstatně zvyšují, jsou na chovatele z hlediska předcházení vzniku škody kladeny rozdílné nároky (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2009, sp. zn. 25 Cdo 3516/2007).

V posuzovaném případě soudy zcela správně shledaly, že důvodem, proč pes M. opustil svůj kotec

umístěný v zahradě u domu, jenž jeho majitel obýval s dalšími příbuznými a blízkými osobami, a že pes M. nebyl schopen kotec, vzhledem k jeho konstrukčním vlastnostem, sám překonat, bylo to, že psa bez vědomí obviněného jako jeho majitele vypustil z kotce někdo z příbuzných. V důsledku toho se pes dostal i mimo zahradu do volného prostranství, kde zcela mimo vliv svého pána a majitele napadl poškozeného. Právě v uvedené okolnosti soudy shledaly, „že obviněný jako majitel psa rasy chodský pes, slyšícího na jméno M., neučinil dostatečně účinná opatření, směřující k zamezení útěku psa z místa, kde byl pes bez náhubku obvykle umístěn, tj. z kotce“, což posoudily jako vědomou nedbalost [§ 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku].

Zřejmé tak je, že na tom, že pes M. z kotce unikl, se podílela i další osoba (k jejíž totožnosti se obviněný odmítl vyjádřit), která psa v době, kdy již obviněný byl v domě, vypustila. Odvolacímu soudu lze přisvědčit v tom, že v dovození trestní odpovědnosti obviněného za čin, jenž mu je kladen za vinu, nebrání okolnost, že se na spáchaném následku podílel i někdo jiný než obviněný. Důvodem je především to, že obviněný nedostál své prevenční povinnosti, pokud jako chovatel psa nestanovil jednoznačné podmínky, za kterých může být pes M. vypouštěn z kotce, čímž umožnil, aby byl pes bez zajištění toho, že neunikne, pouštěn kýmkoliv z domu. Navíc takovému chování druhých osob přizpůsobil i zajištění kotce, jehož uzavírání spočívalo jen v zasunutí kolíku do očka. Kotec tedy nebyl uzamknut tak, aby psa nemohl kdokoliv a kdykoliv pustit (např. na zámek s klíčem předaným s konkrétními podmínkami přesně určeným osobám), ale otevření kotce bylo umožněno komukoliv. Souhrnem všech těchto skutečností obviněný nesplnil svou obecnou prevenční povinnost předcházet vzniku škod na zdraví a majetku, protože umožnil, aby psa snadně vypustil kdokoliv, kdo se ke kotci přiblížil, neboť stačilo jen vysunout kolík u dveří kotce. Za těchto podmínek obviněný nemohl mít o pohybu svého psa potřebný a nezbytný přehled, a tudíž ani kontrolu nad tím, kdo psa pouští a kde se pes zdržuje. Takto se choval i přesto, že z předchozích negativních zkušeností věděl, že pes svévolně pozemek domu opouští, a že navíc je i druhým lidem nebezpečný (viz výpověď Z. Š. na č. l. 308 a I. S. na č. l. 338). Ani tyto skutečnosti obviněného nepodnítily k tomu, aby byl pes zajištěn natolik, aby se nedostal do volného prostranství. Zásadně obviněný pochybil v tom, že nestanovil pravidla, kdy, kdo a za jakých podmínek může psa pouštět (např. že tak může činit jen on sám, anebo někdo jiný jen s jeho výslovným souhlasem), a tudíž nemohl mít nad svým psem potřebný vliv.

Tím, že psa patřícího obviněnému vypustila z kotce jiná osoba, nebyla přerušena příčinná souvislost mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem, ale pouze k ní přistoupila další skutečnost, jež spolupůsobila při vzniku následku. Jednání obviněného jako nezodpovědného majitele psa však zůstalo tou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo, k čemuž se přidalo i obviněným umožněné jednání další osoby, která psa vypustila. Jednání obviněného tak bylo jedním článkem řetězu příčin, které způsobily následek (srov. rozhodnutí č. 72/1971 a rozhodnutí č. 37/1975 Sb. rozh. tr.) Jen pro úplnost je vhodné zmínit, že k přerušení takto vymezené příčinné souvislosti by mohlo dojít za zcela jiné situace, a to např. tehdy, pokud by obviněný choval psa v kotci, který by byl opatřen klíčem, a obviněný by určil, že jen on sám je oprávněn psa z kotce vypouštět ven. Jiná osoba by za těchto podmínek z vlastního rozhodnutí a bez vědomí majitel psa vzala klíč, kotec odemkla a psa vypustila, a ten v rámci volného pohybu jinému způsobil újmu. Odpovědnost chovatele psa by v takovém případě za vzniklou škodu zřejmě nebyla dána, protože odpovědným by byla zásadně ta osoba, která by jednala v rozporu s požadavky majitele psa. O takový případ se však, jak je rozvedeno shora, nejedná.

V případě takto vymezeného nedbalostního jednání obviněného není rozhodující, že právní předpis neurčuje podmínky pro zabezpečení zvířete proti úniku, neboť je to chovatel, kdo odpovídá za škodu, kterou zvíře uniklé na veřejnost způsobilo, a to bez ohledu na to, jakou formu prevenčního opatření směřujícího k náležitému dozoru nad svým zvířetem zvolil (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2004, sp. zn. 25 Cdo 972/2003, uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2004, seš. 29 pod č. C 2565). Rovněž zákon ani jiný obecně závazný právní předpis nestanoví

konkrétní podmínky, za nichž je chovatel povinen pečovat o psa tak, aby nedošlo ke škodám. Forma opatření proti úniku psa záleží jen na jeho chovateli, přičemž žádný právní předpis neurčuje, jak má být pes zajištěn (uvázán, umístěn v boudě, v oplocení atd.). Je proto na každém chovateli, jak v rámci své péče o psa zajistí, aby bylo zabráněno či zamezeno v možnosti jeho úniku a vzniku újmy jinému. V případě, že chovatel přenechá, byť zčásti, své povinnosti vůči chovanému psu jiným osobám, aniž by určil, jak mají při zajištění bezpečnosti postupovat, a tyto osoby neučiní vše potřebné, aby pes neunikl z prostor, které mu jsou vymezeny, a pes se dostane bez dozoru do volného prostranství, kde jinému způsobí újmu na zdraví, jde o případ porušení obecné prevenční povinnosti, v důsledku níž vzniká odpovědnost za škodu ve smyslu § 420 a § 415 obč. zák. Při způsobení újmy na zdraví, ke které je dáno zavinění obviněného, nastupuje rovněž trestněprávní odpovědnost podle norem trestního práva. Jestliže soudy v jednání obviněného spatřovaly porušení obecné prevenční povinnosti zakotvené v § 415 obč. zák., v jehož důsledku vznikl škodlivý následek relevantní z hlediska norem trestního práva, rozhodly zcela v souladu s citovanými pravidly i s platnou civilně právní i trestně právní judikaturou, podle níž obsah prevenční povinnosti úzce souvisí s konkrétními okolnostmi, zejména místem, kde se chovatel a zvíře nacházejí.

S ohledem na tato kritéria není pro uplatnění odpovědnosti za vzniklou újmu způsobenou psem, jehož majitel neučinil všechna nezbytná opatření k tomu, aby se pes volně nepohyboval po veřejném prostranství, bez dalšího rozhodné speciální ustanovení § 13 odst. 1 zák. č. 246/1992 Sb., podle něhož je každý povinen zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete, a učinit opatření proti úniku zvířat. Ze smyslu uvedeného zákona a dikce předmětného ustanovení je zřejmé, že toto primárně nesměřuje k ochraně třetích osob (jejich zdraví, majetku, atd.) před škodou způsobenou uniklým zvířetem, nýbrž slouží především k ochraně zvířete samotného, aniž by současně citované předpokládalo vznik škody. Chovateli se zde ukládá, aby mimo jiná opatření „učinil opatření proti úniku zvířat“, což znamená nepochybně širokou škálu opatření, jež obecně vedou k tomu, aby „zvíře neuniklo“, tj. samovolně neopustilo prostor, jež je k jeho chovu vymezen. Ustanovení § 13 odst. 1 zák. ř. 246/1992 Sb. neřeší otázku odpovědnosti za škodu tak, jako je tomu v ustanovení § 420 obč. zák. (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2014 sp. zn. As 72/2014) a není ani hlavním ustanovením, z něhož by bylo možno dovozovat ochranu lidí před obtěžováním ze strany zvířat (srov. též rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1222/2009).

Vzhledem k tomu že žádný právní předpis neurčuje podmínky pro zabezpečení zvířete v zájmovém chovu, tj. i psa proti úniku, když i v § 13 odst. 1 zák. č. 246/1992 Sb. je uvedená povinnost stanovena pouze obecně, bylo možné správně v daném případě s ohledem na skutkové okolnosti, jak byly výše popsány, odpovědnost obviněného za způsobenou těžkou újmu dovozovat z nesplnění obecné prevenční povinnosti podle § 415 obč. zák., a nikoliv pouze z § 13 odst. 1 zák. č. 246/1992 Sb., jak se domáhal obviněný.

V daném případě bylo objasněno, že kotec, v němž obviněný psa M. choval, byl pro jeho chov dostatečný a konstrukce i zajištění, pokud v něm byl pes zavřen, odpovídal zřejmě požadavkům vymezeným v § 13 odst. 1 zák. č. 246/1992 Sb., protože bylo prokázáno, že pes z něho nemohl uniknout sám (např. překonáním bariéry, podhrabáním se apod.). Odpovědnost za vzniklou újmu zde spočívala v tom, že jako chovatel neučinil vše potřebného k tomu, aby předešel možnosti způsobení újmy na zdraví, do čehož spadá i to, mít nad vypouštěním psa dohled, a neumožnit bez dalšího jiným osobám, aby psa, pouštěly bez vědomí a kontroly obviněného nad jeho pohybem. A to tím spíše, když se v minulosti jako nebezpečný projevil, obviněný umožnil tohoto psa pouštět do volného prostranství. Jde tedy o odpovědnost na základě obecné prevenční povinnosti podle ustanovení § 415 obč. zák., protože pro uvedené situace není konkrétní právní úprava vztahující se na jednání, jehož protiprávnost se posuzuje. Tento závěr koresponduje i s tím, že odpovědnost chovatele za škodu

způsobenou chovaným zvířetem je třeba posoudit podle § 415 a § 420 obč. zák., a to z hlediska potřebného dozoru nad chovaným zvířetem (srov. rozhodnutí č. 5/1981 Sb. rozh. civilních), a nikoliv na základě § 13 zák. č. 246/1992 Sb., které s ohledem na povahu zavinění obviněného není speciálním ustanovením, neboť nestanoví konkrétní povinnosti, jak postupovat při venčení psů a kdo, a za jakých podmínek má tyto úkony vůči psu činit. Jak bylo výše uvedeno, tyto povinnosti má zásadně jen chovatel či majitel psa, a pokud dojde k újmě, odpovídá za takovou škodu či újmu v souladu s obecnou prevenční povinností ve smyslu § 415 obč. zák.

Ze všech těchto důvodů považuje Nejvyšší soud za správný závěr soudů nižších stupňů, že obviněný jednal ve vědomé nedbalosti, neboť věděl, že když psa může kdykoliv a kdokoliv z kotce vypustit, nemá on sám nad psem potřebnou kontrolu, ač věděl, že pes je schopen napadnout člověka. Nepřiměřené důvody, které vedly obviněného k tomu, že spoléhal na to, že k nyní zjištěnému následku nedojde, vycházely z nedostatečného zhodnocení nebezpečí, které v daném případě nedocenil stejně tak jako možné následky svého jednání. Všechny tyto úvahy dotvrzují, že obviněný jednal ve vědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, neboť nezachoval potřebnou míru nejen povinné objektivní opatrnosti, ale i potřebnou míru subjektivní opatrnosti.

S ohledem na výše uvedená zjištění je zřejmé, že soudy nepochybily, pokud v jednání obviněného shledaly znaky skutkové podstaty přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku. Správně obviněného uznaly vinným i s ohledem na nenaplnění podmínek pro uplatnění subsidiarity trestní represe a zásady „ultima ratio“ ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Úvaha o tom, zda jde o čin, který s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe není trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti případu, se uplatní v případech, v nichž posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty. Vykazuje-li určitý skutek skutečně všechny zákonné znaky trestného činu, naplňuje tak i hranici společenské nebezpečnosti takového jednání pro společnost. Je-li takové jednání v trestním zákoníku označeno za trestný čin (přečin, zločin, zvlášť závažný zločin) obsahuje v sobě již premisu minimální hranice společenské škodlivosti (srov. stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. Tpjn 301/2012, uveřejněné pod č. 26/2013 Sb. rozh. tr.).

Ze všech uvedených souvislostí, za nichž byl uvedený skutek spáchán a jež byly rozvedeny výše, je zjevné, že v posuzované trestní věci jde o jednání, které již stojí mimo rámec občanskoprávních vztahů, jichž se obviněný dovolává, neboť způsobení těžké újmy na zdraví, byť z nedbalosti, v důsledku nesplnění povinnosti, k níž byl pachatel povinen, je natolik škodlivým následkem, že je zcela namístě užití prostředků trestní represe a aplikace norem trestního práva. Ani v tomto směru Nejvyšší soud obviněným vytýkaná pochybení v napadených rozhodnutích a řízení jim předcházejícím neshledal. Na základě těchto skutečností výhrady vznesené proti výroku o vině, pokud byly uplatněny relevantně s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., nejsou důvodné a obviněný byl zcela v souladu se zákonem uznán vinným přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku.

Obviněný v dovolání vznesl rovněž výhrady proti výroku o náhradě škody, jimiž jednak brojil proti použití občanského zákoníku účinného do 31. 12. 2013 (zák. č. 40/1964 Sb. dále „obč. zák.“) bez aplikace právní úpravy podle nového občanského zákoníku zák. č. 89/2012 Sb. účinným od 1. 1. 2014 (dále jen „nobč. zák.“), a jednak vytýkal nesprávné vyčíslení ztráty na výdělku.

K otázce účinnosti nového občanského zákoníku obviněný svou námitku vznesl jen ve velmi obecné rovině, když v zásadě uvedl, že pochybení shledává „zejména ve vztahu k uplatněnému odškodnění bolesti a odškodnění ztížení společenského uplatnění“, a proto lze jen konstatovat, že otázku případné kolize srovnávaných právních úprav řeší ustanovení § 3079 odst. 1 nobč. zák., podle něhož právo na náhradu škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se posuzuje podle dosavadních právních předpisů. Podle

odstavce 2 § 3079 nobč. zák. nerozhodl-li soud ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona o náhradě škody vzniklé porušením povinnosti stanovené právními předpisy, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, může na návrh poškozeného člověka, jsou-li pro to mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele (§ 2 odst. 3 nobč. zák.), přiznat poškozenému i náhradu nemajetkové újmy podle tohoto zákona.

Právo na náhradu škody se tedy posuzuje podle těch právních předpisů, které byly účinné v době porušení právní povinnosti, čímž se tento nový právní předpis vztahuje jen na práva vzniklá za jeho účinnosti, což s ohledem na to, že k činu obviněného došlo dne 16. 8. 2012, kdežto nový občanský zákoník nabyl účinnosti až dne 1. 1. 2014, v projednávané věci znamená použití norem dřívějšího občanského zákoníku. S ohledem na okolnosti v této věci zjištěné se zde neuplatní výjimka podle § 3079 odst. 2 nobč. zák., jíž se mají na mysli především případy, kdy škůdce způsobil škodu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvlášť zavrženíhodné tak, aby bylo možné škůdce zavázat k náhradě i nemajetkové újmy těm, kdo způsobenou škodu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit. Speciální přechodné ustanovení k závazkům z deliktů je třeba vykládat v návaznosti na obecné přechodné ustanovení § 3028 nobč. zák., zejména jeho třetí odstavec, podle kterého není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti (srov. ASPI, Wolters Kluwer, 2014, komentář JUDr. Petra Vojtka k § 3079).

V posuzované věci je zřejmé, že k ujednání stran ve smyslu výše citovaného přechodného ustanovení nobč. zák. nedošlo, a proto je třeba postupovat podle § 3079 odst. 1 nobč. zák. a veškerá práva a povinnosti plynoucí z odpovědnosti za škodu způsobenou trestným činem spáchaným dne 16. 8. 2012, tj. za účinnosti dřívějšího občanského zákoníku, v důsledku porušení povinnosti vymezené v § 415 obč. zák. posuzovat výlučně podle této předchozí právní úpravy. Proto soudy činné v posuzované trestní věci o náhradě škody rozhodly správně.

Pokud obviněný ve výroku o náhradě škody považoval za chybnou výši ztráty na výdělku a má za to, že poškozenému nenáleží soudy přiznaná částka 67.328,- Kč, neboť poškozený v průběhu tvrzené pracovní neschopnosti mohl vykonávat pracovní činnost, je třeba především zmínit, že jde o námitky, které nemají hmotněprávní podklad, jak vyžaduje dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Závěr o výši ztráty na výdělku je nárokem, který poškozený řádně uplatnil u soudu prvního stupně dne 13. 1. 2014 a ve formě doplnění dne 2. 4. 2014 (č. l. 222 až 232, 242 až 244), a zejména soud prvního stupně na jeho objasnění zaměřil dokazování (č. l. 309) a své závěry v potřebné míře a rozsahu vysvětlil v odůvodnění svého rozsudku. Na něj reagoval i soud druhého stupně, který k odvolání obviněného na straně 11 svého usnesení vysvětlil, z jakých důvodů považuje zjištěné skutečnosti a na nich založený závěr o výši uvedeného nároku za opodstatněný.

Nejvyšší soud považuje za nutné k této námitce obviněným uplatněné mimo označený dovolací důvod pouze pro úplnost stručně zmínit, že soudy dodržely i při zjišťování této skutečnosti všechny zásady řádného objasňování věci ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř., jelikož postupovaly na základě poškozeným předložených podkladů s tím, že obviněný skutečnosti z nich se podávající v průběhu hlavního líčení nikterak nezpochybnil a zůstal „dále bez vyjádření“ (č. l. 309). Ze všech těchto důvodů nebyly zjištěny žádné skutečnosti, jež obviněný za účelem zpochybnění učiněných závěrů bez jakýchkoli logických návazností na výsledky provedeného dokazování toliko presumoval.

Na základě uvedeného Nejvyšší soud shledal napadená rozhodnutí zcela správnými a zákonnými, a proto dovolání obviněného ve vztahu k relevantně uplatněným námitkám jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- Autonomie vůle (exkluzivně pro předplatitele)
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Střídavá péče (exkluzivně pro předplatitele)
- Styk dítěte s rodičem (exkluzivně pro předplatitele)
- Nesprávné poučení
- Nájem bytu
- Nároky pozůstalých (exkluzivně pro předplatitele)
- Odpovědnost státu za újmu (exkluzivně pro předplatitele)
- Promlčení (exkluzivně pro předplatitele)
- Valná hromada (exkluzivně pro předplatitele)
- Doručování